

Úti beszámoló az UEMS Foglalkozás-egészségügyi tagozatának 2018 őszi találkozásjáról

Az UEMS az orvosi társaságok európai szintű, független képviselője, mely idén nyáron ünnepelte fennállásának hatvanadik évfordulóját. Az UEMS Foglalkozás-egészségügyi tagozata (UEMS-OM) 1997-ben alakult, aktívan képviseli a szakma érdekeit. A Tagozat évente kétszer ülésezik, változó helyszínen. Elnöke 2013-tól *Alenka Škerjanc* (Szlovénia), titkára 2017-től *Kudász Ferenc*.

Közös értekezlet az EU-OSHA-val

A Tagozat 2016. óta hivatalos kampánypartnerként csatlakozik az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) aktuális kampányához. Az együttműködés keretében az Ügynökség meghívására az őszi ülést székhelyükön, a spanyol és baszk munkaegészségügyi társaságok közreműködésével szerveztük meg. A hálózati együttműködések koordinálásáért felelős vendéglátónk bemutatta az Európai Unió munkavédelmi keretrendszerét (irányelvek, Európai Bizottság, szociális partnerek, szakmai bizottságok), s az EU-OSHA helyét mindebben. A 15 millió eurós összköltségvetésből gazdálkodó, 64 fős Ügynökség fő feladata az információgyűjtés, -elemzés és -terjesztés. Nagyban támaszkodnak a minden tagországban meglévő Fókuszpont-hálózatukra, illetve az európai szintű szervezetekre, mint amilyen az UEMS-OM is. Kiemelte, hogy legutóbbi felmérésük (ESENER) szerint a munkáltatók leginkább azért költenek munkavédelemre, hogy megfeleljenek a jogi előírásoknak. Az indok, arra, hogy nem költenek, mert úgy gondolják: náluk nincsenek munkavédelmi problémák.

Tagozatunk elnöke bemutatta az UEMS-t és annak Foglalkozás-orvostani tagozatát. Előbbi azzal a fő céllal jött létre, hogy elősegítse az orvosok szabad mozgását és a szak- és továbbképzések harmonizálását. Kiemelte, hogy míg a foglalkozási betegségek kritériumai tagországonként különböznek, addig a sorsszerű betegségek kezelési elvei egységes elvek szerint történnek. Növeli a különbségeket, hogy a foglalkozás-egészségügyi ellátásról nem szól európai irányelv. Zárszavában leszögezte, hogy a Tagozat a multidiszciplináris megközelítésnek a híve.

Az „Egészséges Munkahelyek Kampány” az Ügynökség leglátványosabb tevékenysége. A jelenleg zajló, veszélyes anyagokról szóló kampány egyik felelőse elmondta, hogy azért választották ezt a témát, mert az ilyen expozíciók a munkabaleseti eredetnél tízszer több halálozásért lehetnek felelősek. Bemutatta a Kampányhoz tartozó weboldalt, mely hasznos anyagokat tartalmaz minden érdekelt fél (így a foglalkozás-egészségügyi orvosok) számára. A következő Kampányhoz kapcsolódó egyik téma felelőse elmondta, hogy a mozgásszervi betegségek visszatérő kampánytémák. A 2020-ban induló kampány arra összpontosít, hogy mi lehet a számos intézkedés és technológiai fejlődés ellenére észlelt sikertelenség oka. Felmerül, hogy az önmagukban helyes ergonómiai fejlesztések azért nem érik el a kívánt eredményt, mert a mozgásszervi panaszok kialakulásában jelentősek a pszichoszociális tényezők hatásai.

Az előadásokat követő vitában a Tagozat és az Ügynökség együttműködési területeit térképezték fel a résztvevők. Elhangzott, hogy számos országban a foglalkozás-egészségügyi orvosok ki vannak szolgáltatva a munkáltatóknak. Másfelől, nincsen uniós szabályozás a munkavédelmi szolgálatokról, ideértve a foglalkozás-egészségügyet is. A kollégák kényes, de fontos területként jelölték meg termékenység és munkahelyi reprotoxikus anyagok kérdéskörét. Egyetértés volt abban, hogy fontos lenne a nem foglalkozás-egészségügyi orvosok munkaegészségügyi ismereteinek fejlesztése. A tágabb közönséghez a korszerű

médiumok és akár számítógépes játékok révén lehetne eljutni. Elhangzott, hogy decemberben megjelenik egy jelentés, mely a munkával összefüggő betegségek azonosítását végző tagországi és nemzetközi rendszereket tekinti át. Felmerült, hogy a munkaerő szabad áramlása ellenére miért nincsen harmonizált európai foglalkozási betegség lista. A nemzeti szintű bejelentési rendszerek társadalompolitikai és anyagi szempontokat tükröznek. A foglalkozási betegségek kutatását külön kéne választani a kártalanítástól. Az ismeretek hiánya gátolja a hatásos megelőzést. Sajnálattal említették, hogy az európai biomonitor projektben nagyon kevés munkahelyi összetevő van. Mind az EU-OSHA, mind az UEMS-OM kiemelten fontosnak tartja a munkahelyi biztonságot és egészséget, illetve ennek (el)ismertségét. A résztvevők egyetértettek abban, hogy érdemes kölcsönösen meghívni szakértőket az ülésekre, munkacsoportokba.

Tagozati ügyek

Elfogadásra került az előző, Oslóban megrendezett ülés jegyzőkönyve (1. beszámoló a 2018/3. lapszámában).

Konferencia beszámolók

Az EASOM legutóbbi találkozója a mezőgazdaságban előforduló kockázatokról szólt, s meglátogattak egy gazdaságot is. Az Ergonómusok Nemzetközi Szövetségének (IEA) konferenciáján számos orvosi vonatkozású és munkaegészségügyi téma bukkant fel.

UEMS központ

A legutóbbi UEMS Tanácsülésen a főtitkár bizakodóan beszélt a jövőről. A szervezet feladatai bővülnek. A tagozatok felé elkezdődnek érkező az korábban elvégzett munkák (nemzetközi továbbképzési és szakvizsga díjak) ellentételezései. Az EU vonatkozó irányelve nem csak a szakorvosi képzések hosszát, hanem tartamát is harmonizálni fogja.

Tagozati pénzügyek

A legtöbb tagország befizette a tagdíját, a Tagozat anyagi helyzete stabil. Mivel a teljes UEMS négymillió euróval gazdálkodik, ezért szigorú szabályozás vonatkozik még az olyan kis vagyonú tagozatokra is, mint a miénk. A központi adminisztrációs és ÁFA költségek fedezetére a tagozatok előző évi bevételeik 8%-át kell, megfizessék.

Foglalkozási betegségek állásfoglalás

Az UEMS Tanácsa az anyagot túlzottan technikai jellegűnek találta. Újra kell fogalmazni az anyagot egyetlen olyan cél megjelölésével, melyet a Tagozat az UEMS-en belül el kíván érni.

Felmérések

A görög küldött ismertette a felmérését a foglalkozás-egészségügyi feladatok ellátásáról az egyes tagországokban. A válaszokból lényegében háromféle gyakorlat azonosítható: (i) csak szakorvos (pl. Magyarország) vagy „licenzvizsgás” orvos (pl. Ausztria), (ii) a munkáltató által kompetensnek tartott orvos (akinek nincs feltétlenül foglalkozás-orvostani szakvizsgája, pl. Nagy-Britannia), (iii) a jogszabály által meghatározott bármilyen orvos (akár pl. házi orvos). Ennek kapcsán hívta fel a figyelmet arra a megdöbbentő görög legfelsőbb bírósági döntésre, mely szerint bármilyen szakvizsgával rendelkező orvos a foglalkozás-orvostanival azonos jogokkal láthat el foglalkozás-egészségügyi feladatokat. Az ezzel kapcsolatos álláspont tételi javaslatát (csak szakvizsgás láthasson el szakfeladatot) a Tagozat az egyetértés hiánya miatt elutasította. A göröghöz hasonló törekvések voltak és vannak pl. Portugáliában,

Franciaországban, Lettországban is. A Tagozat korábban sem tett a fenti javaslatához hasonló, politikai jellegű állásfoglalásokat.

Munkacsoportok alakítása

Az illetékes kollégák röviden előterjesztették a javasolt munkacsoportokat, majd a társaság ezeken belül folytatta a munkát. A 3. munkacsoport (Minőség a foglalkozás-egészségügyi szolgálatokban) a tagok többségének hiánya miatt nem ülésezett, helyette a foglalkozási betegségekről szóló állásfoglalást tekintették át.

1. munkacsoport: Európai foglalkozás-órvostani szakvizsga

A munkacsoport kijelölte a CESMA értékeléshez vezető utat, melynek a vége a vizsga elismerése. A többszörös választásos tesztvizsga kérdések állománya 2018 decemberére összeáll. 2019 elején indul a próbaidőszak.

2. munkacsoport: Szakmai érdekek képviselése

Megegyezés született, hogy az első témakör a foglalkozás-egészségügyi orvos feladatköre lesz.

Foglalkozási betegségek állásfoglalás

Tekintettel az UEMS továbbképzési céljaira, az üzenet a következő: a foglalkozási betegségek ismeretének növelése a nem foglalkozás-órvostan szakorvosok között. A kártalanítási kérdésektől függetlenül, megbízható adatok alapján kell az expozíció-betegség összefüggéseket kutatni, hogy megfelelő prevenciós intézkedéseket lehessen hozni.

Foglalkozás-egészségügy Baszkföldön

A spanyol rendszer is erősen jogszabály vezérelt. A szakképzés négy év. A 15 millió dolgozóra négyezer szakorvos jut. Ha a jogszabályokat betúról-betüre be akarnák tartani, ahhoz ~14 ezer foglalkozás-egészségügyi szakorvosra lenne szükség. A képzésbe lépők száma (~100) is évről-évre csökken. Felmerült, hogy számos feladatot lehetne nem-szakorvosi szintre delegálni. A legtöbb szakorvos a munkáltatói társadalombiztosítási szövetségekben (mutua) dolgozik, s azok elképzeléseit hajtja végre. Ezek, illetve a regionális ellátók néha nem fizetik a képzést, mert a végzett orvos elmehet inkább magánpraxisba. Úgy érzik, hogy a politikusok sokszor nem fogják fel a foglalkozás-órvostan közegészségügyi jelentőségét.

Honlap

Új arculat jöhet létre, ahogy a tartalmat egy biztonságosabb tartalomkezelő rendszerbe viszik át. Felmerült az egyéni szerzősége kérdése, s 11:2:0 arányban a jelenlévők elfogadták, hogy a Tagozat anyagait egyedi szerzők említése nélkül, a Tagozat neve alatt jelentetjük meg. Mindez nem korlátozza a szerzőket abban, hogy tudományos igényű anyagaikat szerzőséggel tegyék közzé.

Együttműködések

Bemutatkozott a ~30 munkaegészségügyi iskolát tömörítő EASOM új elnöke. Megerősítette, hogy további szoros együttműködést terveznek a Tagozattal.

Az európai szakszervezeti szövetség intézete (ETUI) decemberi „Women and Cancer” kongresszusán a rákkeltő/mutagén/reprotoxikus anyagokkal foglalkozik.

Megismerhettük az európai junior orvosi szövetség (EJD) legutóbbi felmérését a központi gyakornoki képzésről. Ez az országok felében még mindig pusztán időtartamhoz van kötve. Négy országban semmilyen számonkérés nincsen, míg a válaszadók felében egységes nemzeti vizsgarendszer van érvényben.

Tagországi információs oldalak

Megegyezés született, hogy az egyes tagországokról szóló egységesebb „úrlap” módosított változatát mindenki még a következő ülés előtt töltsse ki (legjobb tudása szerint). Az így kapott visszajelzések alapján készíthető el a végleges verzió.

Továbbképzések, konferenciák

január 29. Respirable Silica – Health Surveillance and Exposure Control, Buxton, Nagy-Britannia, (www.hsl.gov.uk)

február 14. Challenges of Migrant Labour webinárium, (<https://www.som.org.uk/civicrm/event/info%3Fid%3D185%26reset%3D1>)

március 20-22. 59. Wissenschaftliche Jahrestagung der DGAUM, Erfurt, Németország (www.dgaum.de/termine/jahrestagung)

május 22-24. 35èmes Journées Nationales de Santé au Travail dans le BTP, Metz, Franciaország, (www.sistbtp-lorraine.fr)

június 17-19. Occupational Health 2019 - research, practice, policy (incl. nautical theme), Bristol, Nagy-Britannia

augusztus utolsó hétvégéje: EASOM Summer School – Occupational cancers, Lettország
szeptember 24-25. XXXIV. International Congress of Occupational Medicine, Mariánské Lázně (Marienbad), Csehország

október 9-13. 7th Croatian Congress on Occupational Health, Pula, Horvátország

Brit küldöttünk jóvoltából lehetőség van a nemzetközi érdeklődésre számot tartó konferenciák meghirdetésére az Occupational Medicine szakfolyóiratban.

Következő tagozati ülések

2019. május 31-június 1. Ponta delgada (Azori-szigetek). Ezen nem tudok részt venni.

2019. szeptember 27-29. Łódź (Lengyelország)

2020. tavasz: Luxemburg

Egyebek

A Society of Occupational Medicine a orvosok lelki egészségről adott ki tanulmányt. (*What could make difference to the mental health of UK doctors? A review of the scientific evidence*)

A Tagozat is meghívást kapott, hogy küldjön tagokat az UEMS új multidiszciplináris közös bizottságába (MJC Infection Control). Ennek költségeit a tagozatok állják, így nem veszünk részt a működésében.

Az ülést követően jelent meg az Európai Orvostársaságok (EMO) támogató állásfoglalása az oltásokról.

Az ülés után vendéglátónk többórás bilbaói városnéző gyalogtúrát szervezett, amelyből megismerhettük a település múltját.

A találkozó anyagai, előadásai nálam elérhetőek, illetve letölthetőek lesznek az UEMS honlapjáról.

Az ülésen való részvételemhez a MÜTT-től anyagi támogatást nem kaptam.

Tennivalók

- Kitölteni a tagországi adatlapot.
- A tavaszi ülésre küldöttet jelölni.
- A jelentést közreadni a Foglalkozás-egészségügyben, illetve közzétenni a MÜTT honlapján.

dr. Kudász Ferenc

magyar küldött

UEMS-OM titkár